

Ljubljanski

ZVON

Leposloven in znanstven list.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 1. vinotoka 1892.

Leto XII.

Prolog

pri slavnostni otvoritvi deželnega gledališča v Ljubljani.

Odklenil se je torej dični hram,
 Da vnanj slovesno se nocoj preseli
 Umetnost naša, ki pod streho nizko
 Iskati si je morala zavetja,
 Ko jo iz kota ónega celó,
 Kjer bivala sirota je pred leti,
 Pregnal požar je ljut . . . Še nekaj hipov,
 In prvič se odkrije pozorišče,
 Kjer nam življenja igra izpremembna
 Kazala hode tragiške prizore,
 Kazala tudi mnog vesel obraz . . .
 Radóst, ki bere se na vsakem lici,
 Gospóda častna, to pogléd je lep;
 Nocojšnja občá oduševljenost,
 To blagoslov iskren je hiši novi!
 Nocoj pač lahko gledamo nazaj,
 Ne da bi nam bridkost zalila srca,
 Ko dvigajo podobe se pred nami,
 Katerih, žal, slovenska zgodovina
 Iz časov vseh nam kaže sto in sto!
 Saj danes nas prešinja ta spomín,
 Da óni bódj, pogostoma brezupni,
 Ki bije ga od davnih dnij naš rod
 Za sveti jezik svoj, za boljše čase,
 Ni bil zaman; zavest obhaja nas,
 Da v resni dramí naše zgodovine
 Večer nocojšnji je svetál prizor,
 Ko po stoletnem trudu zmagovito
 Proslavlja svoj uspeh junak - Slovén! . . .

Pred leti sto, kaj bili smo, in kaj
 Umetnost naša bila je tedanja?

Ponosno v óni dóbi govor tuj
 Zvenél je po slovenskih pokrajinah,
 Umetniki so tuji nam kazali
 Na odru slike tuje poezije,
 Ker svojih nismo še imeli slik!
 A čas je prišel, ko je ded strmèč
 Zaslišal prvi glas slovenski z odra,
 Ko pesem je slovenska kakor sèn
 Objela mu duhá, ponižna res,
 A pesem, kakor da pribaja z néha! . . .
 Tedaj umetnost višuja prvič je
 Na javnem odru govorila z nami,
 In na prosvetnem pozoriščí našem
 Bil to prizor je prvi, ko nastopil
 Naš rod je kot junak, čegár ideja:
 Ustvariti na ródni zemlji svoji
 Umetnost si domačo — oh, zajedno
 Bilá je njega — tragiška krivica! . . .

Gospóda moja, slike še nocoj
 Iz dnij poznejših vidimo vesele,
 A žal, prizorov je bridkostnih več,
 Ko to umetnost, komaj zasnovano,
 Uničiti je htela moč protivna,
 Ko skoro mislil je slovenski rod,
 Da njega drama se izpremeni
 V tragedijo, da v bóji za idejo
 Upehan, strt se zgrudi v prah — nikdár,
 Ne, prišlo ni takó! Požar sičér
 Vpepelil nam celó je gledališče,
 Kjer nas ljubili niso, le trpeli,
 Umetnosti pa naše ni končal!

V zavetje tesno je zbežala tákrat,
 Da ondu željno bi čakala časa,
 Ko nam odkrije vse lepote svoje,
 Katerih v preponižnem dōmu ónem
 Razvijati nikdár ni mogla vseh!
 Ta čas je tū! . . . Nocoj, v slovesni uri,
 Ko v národa slovenskega imeni
 Poslopje novo posvečujemo,
 Izginejo naj vsi spomini drugi,
 A ta spomin vsekdár ostani nam:
 To gledališče, ki je najprej naše,
 Ponosna bodi priča, da Slovén
 Poslednji ni v številu národov,
 Ki kdáj zaščitniki so bili zdušni
 Jeziku, dōmu in zató — prosveti.

In če nocoj v minule dni lahkó
 Upiramo pogléd, ne da bridkost
 Zalila bi nam srca, pač takisto
 Oziramo lahkó se v dni bodoče!
 Pred nami dóba se odklepa nova,

Kaj nam prinese, kdo pové nam to?
 A bodi kakorkoli: tega vselej
 Zavedajmo, gospōda se častita,
 Da delo resno le rodí uspeh!
 Potem v sijajni novi hiši tej
 Učakamo resnično zlate čase,
 In upravičeno slovenski rod
 Ponašal hode se pred tujim svetom:
 »Poslopje to je viden spomenik,
 Da vselej zmaga národ, čegar delo,
 In ako treba je, celó trpljenje,
 Prosveti le je bilo posvečeno!« . . .

Na čast in slavo našega imena
 Razkrij se torej, pozorišče, zdaj!
 Prizori naj vrsté se slikoviti,
 A mi zakličimo iz duše duà:
 »Pozdravljena, slovenska nam umetnost,
 Tvoj čas je tū — zavesa, kvišku — slava!«

A. Funtek.

V kletki.

Ptiček srečni prosto leta,
 Kamorkoli si želi;
 Méni prostost je odvzeta,
 Kletka tesna me drži.

Upa nimam, da odprla
 Moja kletka bi se kdaj;
 Pesem méni vrè iz grla,
 Da mi žalost mami vsaj.

Vènder tudi to na poti
 Mrzlodušnim je ljudém:
 »Pesem glave zbranost moti,
 Torej peti naj ne smém!«

Ptiček lahkosrčno póje
 Pesem dróбно svojo z vej,
 Pelo bode grlo môje,
 Petju nima kletka mej!

y.

